

geneeskunde heeft bij het intreden van zijn vijfden jaargang zijn naam veranderd in dien van *Geneeskundig Tijdschrift der Rijksverzekeringsbank*. Dit is een gevolg van de uitbreiding, die de werkzaamheden der rijksverzekeringsbank hebben ondergaan tengevolge van de invoering der invaliditeitswet. Een deel der werkzaamheden van de verschillende organen, met de uitvoering dier wet belast, ligt ook op geneeskundig terrein. Ook de geneeskundige vraagstukken, betrekking hebbende op de uitvoering der invaliditeitswet, zullen in het vervolg een onderwerp van bespreking in het bedoelde tijdschrift uitmaken en met het oog daarop heeft het bestuur der rijksverzekeringsbank besloten het tijdschrift den bovengenoemden nieuwen titel te geven.

Gemeentelijke geneeskundige dienst te Arnhem. — Dr. E. J. BUNING, benoemd als directeur van den gemeentelijken geneeskundigen dienst te Arnhem, heeft een plan betreffende de inrichting van dien dienst opgemaakt en ingediend bij Burgemeester en Wethouders, die zich daarbij in beginsel kunnen neerleggen en derhalve die plannen bij den gemeenteraad aanhangig hebben gemaakt. Voor de geneeskundige behandeling van onvermogenen wordt de gemeente verdeeld in drie wijken, in elk waarvan drie geneesheeren, die overigens vrije praktijk mogen blijven uitoefenen, voor deze behandeling worden aangewezen, voorloopig voor den tijd van drie jaren. Bij die geneeskundige behandeling wordt tot zekere hoogte het beginsel van vrije artskeuze voor de gemeente-patiënten gehuldigd. Immers de onvermogende lijder kan uit de drie geneesheeren, voor zijn wijk aangesteld, een keuze doen, welke telkens voor een kalenderjaar bindend is. Bij weigering om een der drie geneesheeren te kiezen of bij weigering van den gekozen geneesheer om hulp te verleenen, geschiedt de aanwijzing door den directeur van den dienst. De belooning van den geneesheer zal bestaan uit een bedrag van *f* 1.75 voor elk op zijn naam ingeschreven persoon per jaar (alle gezinsleden van een ingeschreven gezinshoofd tellen mede); voor een alleenstaand persoon, zonder gezin, zal een hooger bedrag worden berekend. Het vraagstuk der belooning moet echter nog nader onder de oogen worden gezien. Er zal overleg gepleegd worden met het bestuur van een in elk der drie kringen bestaand wijkgebouw, om te komen tot het afstaan van de noodige ruimte in die gebouwen tot het houden van spreekuur en polikliniek door de gemeente-geneesheeren, en tot het afstaan van een wijkverpleegster voor de behandeling en verpleging der onvermogenen. Wat het geneeskundig schooltoezicht betreft, is dr. BUNING van meening, dat dit moet worden opgedragen aan artsen, die zich daaraan geheel kunnen wijden, dit vak dus niet als bijbetrekking beoefenen. Voorloopig zal daarvoor één schoolarts worden benoemd, omdat het aantal schoolkinderen thans te klein is voor meer dan één beroeps-schoolarts. Toch is het aantal eigenlijk te groot voor één arts; daarom zullen als overgangsmaatregel naast hem twee assistent-schoolartsen worden aangesteld, die het recht zullen hebben particuliere praktijk uit te oefenen. Aan den gemeentelijken controleerenden geneesheer zal het recht tot het uitoefenen van particuliere praktijk worden ontnomen, terwijl hem naast de contrôle nog andere diensten voor de gemeente zullen worden opgedragen. De opneming van onvermogenen lijdens zal als regel geschieden in het gemeente-ziekenhuis, terwijl met particuliere ziekeninrichtingen overeenkomsten, nader door den gemeenteraad vaststellen, kunnen worden gesloten, waardoor ook opneming in die inrichtingen, onder toezicht van gemeentewege, zal zijn toegelaten.

In afwachting van verwezenlijking dezer plannen, waarvan de invoering nog wel eenigen tijd op zich zal laten wachten, stellen B. en W. reeds thans een verhooging der jaarwedden van de op het oogenblik in functie zijnde gemeente-geneesheeren, schoolartsen en controleerenden geneesheer voor.

Gemeentelijk geneeskundig schooltoezicht te Amsterdam. — De directeur van den gemeentelijken geneeskundigen dienst te Amsterdam, L. HEIJERMANS, heeft een rapport opgemaakt, in samenwerking met de gemeentelijke schoolartsen, bevattende een ontwerp tot reorganisatie van het geneeskundige schooltoezicht in die gemeente. Aan dit in vele opzichten zeer lezenswaardige en belangwekkende rapport moge hier het een en ander ontleend worden, ten einde de aandacht onzer lezers daarop te

vestigen. Reeds de omschrijving van het doel van het schooltoezicht, waarmede het rapport aanvangt, is de moeite waard. De gewoonlijk gegeven omschrijving: de zorg, dat het kind geen nadeel ondervinde van het onderwijs en ook zelf geen nadeel toebrengt aan zijn medeleerlingen, acht HEIJERMANS niet voldoende. Behalve deze zorg is de taak van den schoolarts te bevorderen alles wat leiden kan tot de vorming van een zoo gezond en sterk mogelijk aankomend geslacht. Bovendien behoort de schoolarts te zijn de raadgever en voorlichter van den onderwijzer, niet alleen op geneeskundig terrein, maar ook meer en meer op het terrein der paedologie. Daarna behandelt het rapport het geneeskundig schooltoezicht in het buitenland, t.w. Duitschland; de bakermat van het instituut, Engeland, Frankrijk en de Vereenigde Staten, en sluit daarbij aan een kort overzicht van wat in dit opzicht hier te lande reeds geschied is. Daarop volgt als hoofdschotel de bespreking van het geneeskundig schooltoezicht te Amsterdam, eerst een beschrijving hoe het thans ingericht is, om daaraan aan te sluiten een bespreking van de verbeteringen, die daarin aangebracht dienen te worden, en van de beginselen, die daarbij gehuldigd moeten worden. Dit blijkt allicht het beste uit de slotsommen, waarmede het rapport eindigt, n.l.: In verband met den grooten omvang der taak is het noodig, dat de schoolarts volledig ambtenaar zij. Stelselmatige onderzoekingen van alle leerlingen vormen de onmisbare basis voor den te verrichten arbeid. Daarnaast moet bijzondere zorg besteed worden aan die kinderen, voor wie zulks wegens lichamelijke of geestelijke afwijkingen noodig blijkt. De werkzaamheden van den schoolarts behooren zóó geregeld te worden, dat de wetenschappelijke zijde van het ambt voldoende tot haar recht kan komen. Het hygiënisch toezicht op de schoolgebouwen en de bestrijding der besmettelijke ziekten op de school moeten bij den schoolarts berusten. Voorts behoort het tot zijn taak, aan alle leerlingen bij het verlaten der school raad te geven omtrent hun beroepsgechiktheid. De onderzoekingen moeten zooveel mogelijk geschieden in goed ingerichte onderzoeklokalen buiten de school. Het toezicht moet zich ook uitstrekken over het onderwijzend personeel, opdat ook van dien kant geen gevaren voor de gezondheid der leerlingen dreigen.

Aan hem, die belangstelt in dit onderwerp, kan de aandachtige lezing en bestudeering van dit rapport ten zeerste worden aanbevolen.

Gemeenteziekenhuizen te Amsterdam. — Verschenen is het jaarverslag van de ziekenbeweging in de gemeenteziekenhuizen te Amsterdam over het jaar 1918.

Binnen-gasthuis. Op 1 Januari 1918 waren aanwezig 800 patiënten; opgenomen werden 7108, zoodat in het geheel verpleegd werden 7908. Ontslagen werden 6158, en 953 overleden, zoodat op 31 December overbleven 797. Het aantal verpleegdagen bedroeg 294918 of gemiddeld per dag 208 patiënten; het grootste aantal op één dag bedroeg 862 (25 Januari), het kleinste 737 (29 Juli). In het belang van het onderwijs werden 77 patiënten verpleegd. De kosten per verpleegdag bedroegen f 5.0230, tegen f 3.4734 in 1917. De volledige uitgaven beliepen een som van f 1481383.— In de apotheek werden voor den gasthuisdienst gereedgemaakt 224453 recepten, die per recept kostten 42.5951 centen. In de wachtkamer werd aan 10987 personen eerste hulp verleend. In afzonderlijke staten zijn gerangschikt de verschillende lijders op de verschillende afdelingen verpleegd.

Wilhelmina-gasthuis. Op 1 Januari 1918 waren aanwezig 1321 patiënten; er werden in den loop van het jaar opgenomen 15787 patiënten, en dus in het geheel verpleegd 17108. Ontslagen werden 14542, en 1270 overleden, zoodat op 31 December overbleven 1296. Het aantal verpleegdagen bedroeg 509033 of gemiddeld per dag 1394 patiënten; het grootste aantal patiënten op één dag bedroeg 1536 (31 October), het kleinste 1271 (29 Augustus). De kosten per verpleegdag bedroegen f 4.42961, tegen f 3.03292 in 1917. De volledige uitgaven beliepen een som van f 2254819.05⁵. In de apotheek werden voor den gasthuisdienst gereedgemaakt 354007 recepten, die per stuk kostten 28.738 centen. In afzonderlijke staten vindt men opgegeven de verschillende ziektegevallen op de verschillende afdelingen verpleegd. Onder die verschillende afdelingen behooren ook de vrouwenkliniek en de oogheelkundige kliniek.

Catalogus van Fransche geneeskundige werken. — Door collega J. VAN